B. N. C.
FIRENZE
1173
7

1173 7

INDEX
ET COMPENDIVM

Interpretationis Rub. & l. 1. ff. de off. eius cui mandata eſt iuriſd.

PHILIPPI FACHINEI

I. C. FOROLIVIENSIS

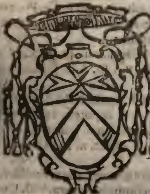
In Almo Piſano Gymnaſio Iuris Cæſarei Ord. Profeſſoris

Annuente Illuſtriſs. , & Reuerendiſs. Domino

D. HIERONYMO A SVMMAIA

Eccleſiæ Equitũ D. Stephani Antiſtite Religioſiſs.

Eiuſdemq; inclyti Pis. Lycæi Prouiſore generali, & Præſide vigilãtiſs.

P I S I S.

Apud Franciſcũ Dotiũ. *Superiorum permiſſu.* 1635.

Adſit Deus, & Virgo Beatiſsima

RVbricæ interpretatio in tres partes diuidetur. In quarũ primum explicabitur materia continuationis. Sec. verſabitur circa verba rub. & quæſtiones quæ illorum occaſione occurrunt. Tertia verſabitur circa vltimũ verbum *iuriſdictio* in rub. poſitũ, cuius occaſione præludiales de ipſa Iuriſdictione quæſtiones ſubnectam.

Rub. Prima pars.

Ex communi continuatione rub. quæ habetur in gloſſa eiuſdem rub. colligit Dec. quod ordinarij Iudices, & magiſtratus digniores ſunt eorum delegatis. Vide l.p. §. qui mandatam l. & ſi prætor hoc titulo. l. & quia l. more infra de Iuriſd. om. iud. l. iudicium ſoluitur 58. ff. de iud. l. ſolet §. ſicut l. legati 13. ff. de off. Proconſ. & lega. l. 1. §. 1. l. 2. ff. quis & à quo appelletur.

Hinc ſumpta occaſione differendum erit. An ordinarij Iudices, & magiſtratus ſint etiam digniores illis, quibus à Principe vna, vel altera cauſa eſt delegata, quod negat Dec. poſt antiquiores, quos citat, num. 3. vide c. Sane. 11. de off. & pot. Iud. del. l. more inf. de iuriſd. l. 1 C. de officio vicar. l. aduerſus. 3. C. ſi aduers. rem iudic. Pro contr. parte, quã ſequar vide c. paſtoralis §. præterea de off. delegat. l. 2. §. cumq; cõſules ff. orig. iur. l. digna vox C. de legibus.

Vide Decium num. 3. Cagnol. n. 47. Alciat. lib. 2. Paradox. cap. 12. vide D. meum lib. 12. cap. 84. Io. Ant. Bellon. de Mandat. iuriſd. cap. 9. quæſt. 9. n. 18.

Et quantum ad cauſam delegatam, An dignior ſit Principis delegatus vide cap. paſtoralis 28. de off. & poteſt. iud. delegat. c. [illegible]tum de reſcript. in 6. c. per hoc de heret. in 6. l. nemo C. de dignit. lib. 12. l. 1. C. de off. vic. Vid. Dec. n. 4. Alciat. n. 31. Camill. Plaut. lib. 2. cap. 4. n. 18.

Et quis pleniorem & firmiorem habeat iuriſd. An Ordin. vel Principis delegatus. Pro Ord. ſtat cõmunis, & uera. Vid. l. vn. verſ. ſane ſup. de Off. Conſ. l. Imperatores 21. §. ſi magiſtratus ff. de appell. Auth. de litigios. in princ. Auth. ſi vero contigerit & l. apertiſſimi C. de iud. c. cum in iure peritus 31. c. Petro 40. c. vno delegatorum 41. de off. delegat. c. 3. de off. legat. in 6.

Pro

Pro delegato Principis Vid. c. cuncta per mundum 9. queſt. 3. c. per hoc de heret. in 6. l. ſolet in princ. ſupra de off. Procons. & legati l. 1. in princ. hoc titulo.

Vide Dec. n. 5. Alciat. n. 36. Duaren. ad l. ſolet de iuriſd. om. iud. Vide D. meum lib. 12. cap. 26. Bellon. cap. 9. queſt. 10.

Rub. ſecunda pars.

Poſt materiam continuationis agendum erit in hac 2. Rub. parte de ſignificatione verbor. Rub. & occaſione illius verbi *officio* quęrit Decius n. 7. An delegatus Papæ dicatur eius officialis, ad effectũ, vt gaudeat priuilegijs, de quibus in c. cũ Mattheus de Sciſmat. & in c. Diuina de priuileg. in extrauagantib. com. & ſequar. comun. ſententiã negatiuam, & vſu receptam. Vide d. c. cũ Mattheus l. 3. §. hæc verba ff. de neg. geſt. c. diuina de Priuileg. in extr. com. l. beneficium ff. de conſtit. Princip. vide Dec. n. 8. Cagnol. n. 111. Bolgnett. n. 41. Alphan. 102. D. meum lib. 12. cap. 87. & D. Maſſin. n. 100.

Quęrit inſuper Dec. occaſione eiuſdem verbi *officio*. An ſub ſtatuto loquente de officialib. Com. Florentiæ, veniat Poteſtas Piſtorij, vel alterius Ciuitatis Florentino Dominio ſubiectę. Pro negatiua, & communi. l. voluit § 1. ff. de interrog. act. l. 3. §. 1. ff. quod met. caus. l. hos accuſare ff. de accuſat. l. ſed licet ſup. de off. Pręſid. l. 2. §. cumq; conſules ff. de orig. iur.

Pro contraria, quam veriorem cenſeo, niſi ſubiecta materia ſtatuti repugnet, Vid. d. l. 2. §. poſt deinde l. fin. ff. quis & a quo appelletur iuncta l. Imperatores § 1. ff. de appellat. Bald. cons. vlt. lib. 4. Dec. nic n. 9. Bolognett. n. 14. Vide D. meum lib. 12. cap. 88.

Sequitur in rub. verbum *mandata*, cuius occaſione quærunt Dec. & recentiores, An differat is, cui mandata eſt iuriſdictio, a Iudice dato, Vide l. a Iudice C. de iud. l. ſolet ſup. de off. Proconsul. l. ait prætor l. a diuo Pio ff. de re Iud. l. 1 §. 1. l. 3. ff. quis, & a quo appell. & intelliges differre in multis habito reſpectu ad tempus antiquum, & ad mores, & ritus qui olim in iudicijs ſeruabantur.

Hodie vero, an differant, intelliges ex l. vn. C. de formul. ſublat. §. fin. inſt. de interdict. l. fin. in fin. C. ubi, & apud quẽ Vide Ant. Fab. 4. Coniect. cap. 5. Duaren. lib. 1. Anniuers. diſput. cap. 5. Alciat. 2. Paradox. cap. 5. Cuiac. ad l. aliquando de off. procons. Bellon. cap. 1. quæſt. 2. & 6.

Rub. tertia pars.

In hac 3. rub. parte, occaſione illius vltimi verbi *iuriſdictio* in rub. poſiti, præludiales de ipſa iuriſdictione quæſtiones ſubicijã, quærẽdo de diffinitione iuriſdictionis in genere, de qua Vid. glos. & Bart. in l. prima infra de iuriſd. om. iud. Vid. text. inſt. 1. §. huius ſtudij vers. ius publicũ ff. de iuſt. & iur. l. placuit C. de iud. l. quiſquis C. ad l. iul. maieſt. l. reſpicien-

dum

dum ff. de pœnis l. proſpexit ff. qui & a quibus c. Regem 23. q. 5.

Item de diuerſis iuriſdictionis ſpeciebus, & qualiter differat cõtentioſa iuriſd. à voluntaria, Vide. l. inter ſtipulantem §. 1. ff. de verb. oblig. l. qui iuriſdictioni inf. de iuriſd. l. ſi conſul. l. magiſtratus ſupra de off. Præſidis Vide Alphan. n. 15.

Et hic explicabitur perplexa queſt. An voluntaria poſſit in alieno territorio exerceri, & in perſonas non ſubditas, Vide l. fin. inf. de iuriſd. l. Præſes 3. ſupra de off. præſid. l. 2. ſupra de off. Procons. l. emancipari ſupra de adopt. l. 1. & 2. ff. de iud. l. vlt. C. de emancipat. liber. clementin. Romani §. porrò de iureiur. c. per venerabilẽ qui filij ſint legit. vide Alphan. n. 8. 15.

Poſt hæc de altera iuriſdictionis diuiſione agendũ, qua diuiditur in ord. & mandatam, ſeu (vt noſtri loquuntur) delegatã, & de differentia eſſentiali vtriusq; Vide. l. 1. §. qui mandatam l. & ſi prætor. hoc tit. l. more l. & quia inf. de iuriſd. l. 1. §. 1. ff. quis & a quo appelletur

Et hic inferendum ad reſolutionẽ alterius celebris quæſtionis. An Vic. Epiſc. ſit ord. vel delegatus, Vide c. cum Epiſcopus de off. ord. in 6. c. licet 2. c. vlt. de off. Vic. in 6. c. Romana de appell. in 6.

Vide etiam l. 1. §. ij. quibuſ. vers. à præfectis ff. de legat. 3. l. nec quidquam §. vbi decretum ſup. de off. pro cõs. de cuius vero intellectu agendũ erit. Vide Alciat. 2. par. c. 3. Cuiac. 4. obſer. c. 40. Petr. fab. ad l. nemo poteſt gladij 71. ff. de reg. iur. Vide D. meum lib. 12. cap. 56. D. Maſſin. n. 364. Bell. c. 5. q. 7. n. 57. & hic agendum de delegatis ad vniuerſitatem cauſarum. Vide Bald. in l. à iudice n. 2. C. de iud.

Vltima erit hic ſubnectenda ſubtilis, & practicabilis Quæſtio, An, & quomodo per reſcriptuum Principis ordinaria iuriſdictio conuertatur in delegatam, & quomodò, & quando Princeps reſcripto ſuo dicatur ſolum iuriſdictionem ord. excitare, quam ego ſex propoſitis, & firmatis concluſionibus expediam.

Vide c. licet 12. de off. ord. l. ius ciuile §. itaq; cum ibi traditis per Iaſ. ff. de iuſt. & Iur. l. 1. §. inde quæritur vers. opus nouum ff. de operis noui nunc. Authẽ. ad hęc C. de iud. l. nulli C. eod. tit. l. ordinarij C. de rei vind. l. illicitas §. veritas ſupra de off. præſid. clem. prima de præbend.

Vide Bart. cons. 172. lib. 1. Dec. in l. & ſi prętor. hoc tit. Barzi. Deciſ. Bonon. 150. n. 1. Alphan. hic n. 38. & hæc pręſtabimus in explicatione Rub.

Lex Prima

Quæcumq; ſpecialiter. Præmittit Dec. calcando veſtigia Bart. plurima de magiſtratuũ gradibus, eorumq; titulis, de quibus latiſſimè, & per quatuor, & quod excurrit, columnas, diſſerit. ſed quia hæc famoſa Papin. lex ſatis amplum per ſe patrimonium habet quæſtionum illuſtrium ad ipſam mandatam iuriſdictionem pertinentium, neq; indiget aliquo extra-

A. neo

ueo dotis augmento, propterea ego circa hæc paucis me expediam: & erit pręcipue videndum, An detur gradus Superilluſt. Subiciam quoq; de gradib. & titulis, qui Doctoribus cōpetunt, & quando Doctores legentes conſequantur Comitiuam dignitatem, de quo per eundem Dec. n. 16. 17. Vid. de magiſtratuum gradib. Bart. hic, vide gloſſas rubricarū titulorum præcedentium, Alciat. lib. de Magiſtrat. Ciuilibus & off. milit. Panciroḷ theſaur. var. lect. lib. 1. c. 29. Vide Cagnol. Calefat. Maſſin. & alios recentiores in princ. huius legis. Caſſan. in catalog. glor. mund. p. 7. Conſid. 1. 2.

1 Poſt magiſtratuum dignitates, & gradus, Dec. ſub num. 25. propius ad materiam accedendo, ad faciliorem legis intelligētiam, pręludium ſubdit de iuriſdictione, & mero, & mixto Imperio. Nos diſfinitionem, & ſpecies iuriſdictionis, & alia, ſuperius in vltima rub. parte pro introductione ſatis ni fallor, oportunè cenſuimus præmittenda, & hic inſuper alia de iuriſdictione, & de mixto, & mero Imperio, exactioris, & altioris cuiuſdā præmunitionis gratia ſubnectemus, vtq; eo magis perplexitati, & tenebris veterum hac in rę pro viribus occurramus.

Videbimus itaq; An, & quomodo detur iuriſd. ſimplex ab imperio ſeiuncta, & quomodo cohetere ſeu admiſceri dicatur imperio, in quo differant merum & mixtū imp. & an ſpecie diſtinguātur, deniq; quomodo iuriſdictio, & merum, & mixtum imperium reſpectiue iure Magiſtratus competere, & quando, & quomodo ſpecialiter magiſtratibus tribui dicantur

2 Vide ad hæc l. 3. infra de iuriſd. l. fin. hoc tit l. incola 29. ff. ad Municip. l. quemadmodum 29. §. magiſtratus ff. ad l. aquil. l. ſi qua pena 244 ff. de verb. ſignif. l. nemo 71. l. ſemper 147 ff. de reg. iuris.

Præterea vide gloſ. hic in verb. *ſpecialiter*, & in vers. *iure Magiſtratus* Dec. d. n. 25. Alciat. 2. paradoxorum cap. 1. Cuiacium lib. 1. quæſt. Papin. Pet. Fab. ad l. nemo 71. de reg. iur. Vide D. meū lib. 9. c. 95. & lib. 13. c. 12. 13. 14. 15. Bellon. cap. 8. quæſt. 5. Vid. etiam de his doctiſſime diſſerentem D. & affinem meum Ant. Merendam, in almo Ticinen. Gymnaſio Primarium Profeſſorem meritiſſimū, Cōnt. Iur. lib. 5. cap. 1. & 2. & ſeq.

3 His tandem iactis fundamentis, ad enucleationem legis accedemus, & ommiſſa legis diuis. de qua per Bart. nec non ommiſſa caſus figuratione quatenus Pap. procedit tradendo regulas, excitabimus obiecta aduerſus vtramq; regulā, tū vero ſubiciemus decidendi rationes, reſolutis obiectis.

4 Vide l. 1. §. damus ff de ſuſpect. tut. l. ſolet ſuprà de off. Procons. l. 1. C. eod. l. Graccus C. ad l. iul. de adult. l. 1. ff. de off. præfect. vrb. c. a nobis 12. de ſent. excō. c. 1. de iure iur. in 6. c fin. §. is autem de off. delegat. c. 1. de off. ord. c. licet de off. Vic. in 6.

Vide alleg ita per Dec. n. 26. Alciat. n. 7. & his intelliges, cur quæ ſpecia-

cialiter tribuuntur, mandata iuridictione non trãsferantur, & cur contra poſſint mandari, quæ iure magiſtratus competunt.

Notat primo Dec. n. 26. primam regulam negatiuam, *mandata iuriſdiction non transferri, quæ ſpecialiter tribuuntur.* Circa quam, *Primo* videndum erit, An facultas delegandi, ſpecialiter cõpetat etiã magiſtratibus inferioribus. Vide l. 1. ff. ſi quis iuſdicẽti nõ ob. l. magiſtratus l. ea quę ff. ad muncipal. l. cum prætor ff. de iud. l. Magiſtratibus infra de iuriſdictione. Vide Bart. n. 12. Dec. n. 27.

Tùm verò, An ius delegandi mãdari poſſit, & ſic an delegare poſſit is cui delegatio facta eſt à Magiſtratu cũ facultate ſubdelegãdi. & defẽdetur non poſſe. Vide l. noſtram in princip. iunct o §. qui mandatam l. 4. in fine ſup. de off. *Procons.*

Pro contr. Sent. aff. vide l. non diſtinguemus ff. de recept. arbit. l. cum eſſet §. fin. ff. de ſeruit. ruſt. prædior. l. & ſi prętor. hoc tit. l. vnum ex famil. §. ſi falcidia de legat. 2. l. fin. hoc tit.

Et an datio tutelæ poſſit mandari. Vide Dec. n. 45. Alphan. n. 130. Vide pro negat. l. nec. mãdante ff. de tut. de cuius vero ſenſu agẽdũ erit l. muto §. tutoris datio ff. de tutel. l. cognitio hoc tit. l. penult. de off. *Procons.* l. 1. §. damus ff. de ſuſpectis. tutor. l. ius dandi ff. de tut. & cur. dat ab his.

Notat secũdo Dec. n. 28. ibi, *& ideo*, Merum, & mixtum imperium nõ poſſe delegari. circa hãc primo uidendum, An reperiantur Magiſtratus quibus merũ imperiũ Iure magiſtratus cõpetit, Vide l. 1. ſup. de off. *Prę*fect. vrb. l. 1. §. ij. quib. ff. de legat. 3. l. 8. §. eſt pœna ff. de pæn.

Vide, quæ de Prætore tradit Dec. infra num. 37. & pro communi, quæ indifferenter affirmat merum imperium magiſtratibus ſpecialiter tribui Vide l. noſtram in vers. & ideo, & pro reſolutione pondera totam ſeriem l. noſtræ.

Poſt hæc illatiue querendum erit, An merum imperiũ ſpecialiter tributũ poſsit delegari. Vide primã, & ſecũdã regulam l noſtræ a quibus pendet reſolutio.

Amplius vidẽdũ, An poſsit merum imperium ſpecialiter tributum delegari ex cõſenſu partiũ, Vide pro affirmatiua l. iuriſgẽtiũ §. ſi paciscar ff. de pact. c. vlt. §. is autem de off. delegat. l. pen. C. de pact. l. ſi conuenerit ff. de re iudicat. Pro cont. & communi, quam sequar, Vide l. 1. §. ius pub. ff. de iuſt. & iur. iuncta l. priuatorum C. de iur. omn. iud. l. ius pub. ff. de pact. l. non debium C. de legibus.

Et An poſsit delegari à *Principis* delegato, in quo iterum negantibus me ſocium addam. Vide c. vlt. § 1. c. ſane 11. de off. de legat. l. 1. C. qui pro ſua iurisd. l. pater 36. §. quindecim deleg. 3. l. a iudice C. de iud. l. 1. C. de præcib. Imperatori offerendis §. vlt. Authentico de Conſulib. Vide Bart. n. 64. Dec. n. 32. & n. 84. vbi latiſsime, Alciat. n. 21. e D. meũ lib. 12. c. 98.

Et de mixto imperio, An delegari poſsit, in quo inhærebo com. ſent. recentiorum id affirmantium, Vid. l. nec quicquam §. vbi decretum ff. de off. Proconſ. l. omnia quæcumq; ff. de regul. iur. Vide l. 1. ibi *Paulus notat &c.* l. 4. § vt poſſeſsio l. fin. hoc titulo

Deniq; de reſeruatis principi, An poſsint delegari, quicquid Dec. & alij ſcribant, oſtendam hæc non pertinere ad Magiſtratuum delegationes de quibus hic agimus, quia hæc nec iure magiſtratus, nec ſpecialiter tributa ſunt magiſtratibus, ſed ſoli Principi reſeruata, & quæ Principis regalia dicuntur & iura Coronæ, ſeu maieſtatis. Vide c. per trãſlationem cum glos. de off. legat. c. 1. quæ ſint regalia in vſib. feudorũ, & ibi feudiſt. Vide Bald. & Iaſ. in l reſcripta C. de precib. Imp. off. Miſsinger. obſer. cam. imp. 70. n. 9. cent. 5. And. Gail. obſer. 64. n. 3. lib. 2. Syxtin. de regalib. lib. 1. c. 2. & ſeq.

In 3. annotatione Dec. n. 32. infert occaſione illorum verborũ *lege delegatam*, ad delegatum principis, An poſsit ſubdelegare cauſas meri imperij de quo plenisſime idem Dec. ſuper gloſ. n 84 vſq; ad finem commentarij. Nos vero de hac re propoſuimus diſſerendum ſupra in ſecunda annot. ideo hic ulterius inſiſtendum non erit.

Notat. 4. Dec. n. 33. cauſas, quæ ſpecialiter magiſtratibus tribuuntur propter abſentiam delegari poſse, ibi, *poſsit, ſi proficiſcatur &c.* Ad hanc annot. diſputabitur, An delegãdi facultas ex cauſa abſentiæ, ſit reſtricta ad cauſas meri imperij ſpecialiter tributi ex l. iul. de Vi, & quicquid Cuiac. ſenſerit, tuebimur non eſſe reſtrictam, ſed competere in omni mero imperio ſpecialiter tributo, Vid. hic & *ſi quæ aliæ ſunt ſimiles* l. non poſſunt ff. de legib. l. congruit ff de off. Præſid.

An d. facultas delegandi, vt ſupra, procedat etiam reſpectu diffinitionis cauſæ, Vide ibi, *cognitionem*, & ibi *iuriſdictionẽ* &c. §. ad hæc Auth de Collatoribus, Vide Dec. n. 38

An competat ex alijs cauſis, vt puta infirmitatis, & contrarijs reiectis ſequar communem ſententiã affirmantem, Vide hic *non aliter*. & l. qui alienã § liberos ff. de negoc. geſt. clement. exiui §. cum autem de V. ſignific. gloſſ in l. quæſitum ff. de re iudic. Od. l. de reſt. in integr. q. 11. n. 23.

Vlt. ſenſor. o. reſecatis, notat Dec num. 38. valere in legib. argumentũ à cont. ſenſu, ibi *fortiſsimum argumentum*, Videbimus, An huiuſmodi argumentũ inducat diſpoſitionem, An procedat in ſtatutis, An recte ducatur ex gloſſ. & Doctorum deciſionibus, & an, & quomodo procedat in contractibus, in vltimis voluntatibus, in priuilegijs, & reſcriptis Principum

Vide ad hæc l. pater filium 35 §. quindecim ff. de legat. 3. l ex eo. 18. ff. de teſtib. l. fin. § ſi ijs autem C. de bon. q. iæ lib l. pen. C. qui teſt. fac. poſs. l. 2. C. de cond inſerc. c. vlt. de uerb ſignif. l. titia §. vlt. ff. de manumis. teſt l. ſi procuratorem §. ſi ignorares vers igitur ff mandati

Vide præterea gloſſ hic. in verbo *fortiſſimum* Bart. nu m. 4. Dec. n. 38

D 4ſe

5. 45 Alphan. n. 104. Cagnol. n. 120. Euerard. cent. legal. de argum. cont. ſens. Mantic. de coniect. lib. 3. tit. 15. n. 16. 17.

Ex ſuperius propoſitis patebit etiam intellectus ad §. qui mandatam & erit impoſitus finis interpretationi d. rub. & l. 1.

Ad laudem Dei, & Virg. Glorioſiſſimæ.

1173.7